

Statsforvalteren i Troms og Finnmark

*Romssa ja Finnmarkku stáhtahálddašeaddji
Tromssan ja Finmarkun staatinhallittija*

TILSYNSRAPPORT - VEDTAK

Rett til spesialpedagogisk hjelp

Sakkyndig vurdering

Vedtak om spesialpedagogisk hjelp

Gjennomføring av spesialpedagogisk hjelp

Nordreisa kommune

22.06.22

Sammendrag

Vi fører tilsyn med Nordreisa kommune. Temaet for tilsynet er retten til spesialpedagogisk hjelp for barn under opplæringspliktig alder.

Spesialpedagogisk hjelp skal gi barnet tidlig hjelp og støtte. Formålet med hjelpen er at den skal bidra til barnets utvikling og læring, og må sees i sammenheng med formålet for barnehagens innhold og oppgaver. Hjelpen skal bidra til at barnet blir bedre rustet til å starte på skolen og at barnet får nødvendig hjelp slik at barnets vansker blir avhjulpet på et tidlig tidspunkt.

Tilsynet har som formål å kontrollere om barnehagemyndigheten oppfyller kravet i regelverket. I dette tilsynet har vi undersøkt og kontrollert:

1. om kommunen sørger for at det blir utarbeidet sakkyndig vurdering av om barnet har særlig behov for spesialpedagogisk hjelp før den gjør vedtak om spesialpedagogisk hjelp, jf. barnehageloven §§ 34 jf. 31
2. om kommunen fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp, jf. barnehageloven § 35
3. om kommunen oppfyller retten til spesialpedagogisk hjelp, jf. barnehageloven § 31 fjerde ledd

Det overordnede formålet med tilsynet er at det skal bidra til at alle barn i barnehagen skal ha et godt barnehetilbud. Statsforvalteren legger barnekonvensjonen til grunn i tilsynet med kommunens barnehagemyndighet. Artikkel 3 tydeliggjør at hensynet til barnets beste skal komme først og være grunnleggende i alle tiltak og vedtak som berører barnet.

I dette tilsynet har vi funnet at kommunen som barnehagemyndighet ikke oppfyller alle kravene som stilles til vedtak og gjennomføring av spesialpedagogisk hjelp, jf. barnehageloven og forvaltningsloven. Tilsynet har blant annet avdekket at kommunen ikke opplyser saken godt nok før den fatter vedtak og at den ikke tar stilling til hva som er barnets beste i vedtaket.

Tilsynet med Nordreisa kommune ble gjennomført 2. mars 2022.

Kommunen mottok en foreløpig tilsynsrapport og har uttalt seg innen fristen. Kommunen hadde ingen innsigelser på den foreløpige rapporten

Vi fatter nå vedtak med pålegg om retting. Kommunen har rettefrist til 01.10.2022.

Innholdsfortegnelse

1 Innledning.....	4
1 Kort om Nordreisa kommunen.....	4
1.1 Om gjennomføringen av tilsynet	4
2 Sakkyndig vurdering	5
2.1 Rettslige krav	5
3 Vedtak om spesialpedagogisk hjelp	12
3.1 Rettslige krav	12
3.2 Våre observasjoner, vurderinger og konklusjoner	12
4 Gjennomføring av spesialpedagogisk hjelp	21
4.1 Rettslige krav	21
4.2 Våre observasjoner, vurderinger og konklusjoner	22
5 Våre pålegg.....	25
5.1 Pålegg om retting	25
5.2 Oppfølging av påleggene	26
6 Dere har rett til å klage.....	26

1 Innledning

Vi fører tilsyn med kommunen som barnehagemyndighet, jf. barnehageloven § 54, jf. kommuneloven kapittel 30.

I tilsyn kontrollerer vi om barnehagemyndigheten oppfyller barnehageloven med forskrifter.

Våre tilsyn er offentlig myndighetsutøvelse, noe som innebærer at vi skal gjennomføre tilsynet i samsvar med reglene i forvaltningsretten og offentlighetsloven. I tilsynet behandler vi personopplysninger. Les mer om vår behandling av personopplysninger på [www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/](http://www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/tilsyn/).

1 Kort om Nordreisa kommunen

Nordreisa kommune har 4746 innbyggere per 01.01.2022. Det er 4 private og 4 kommunale barnehager i kommunen. Kommunen har en åpen barnehage som er åpen en dag i uken.

I følge BASIL 2021 er det 3 barn med vedtak om spesial pedagogisk hjelp etter barnehageloven § 35.

1.1 Om gjennomføringen av tilsynet

Vi åpnet tilsyn med Nordreisa kommune i brev av 03.12.2021. Dere ble pålagt å levere dokumentasjon til oss. Vi har fått dokumentasjonen for å gjennomføre tilsynet.

Temaet for tilsynet er: retten til spesialpedagogisk hjelp for barn under opplæringspliktig alder. Vi har kontrollert følgende undertemaer:

1. om kommunen oppfyller plikten til sakkyndig vurdering, jf. barnehageloven § 34
2. om kommunen fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp, jf. barnehageloven § 35
3. om kommunen oppfyller retten til spesialpedagogisk hjelp, jf. barnehageloven § 31, fjerde ledd

Vi har ikke sett på hvordan dere oppfyller andre krav i regelverket.

Formålet med tilsynet er å sikre at alle barn får et likeverdig barnehagetilbud av høy kvalitet og at tilsynet skal bidra til at kommunen følger regelverket.

Dersom barnehagemyndigheten ikke følger regelverket, kan vi pålegge retting.

Vi sendte foreløpig tilsynsrapport til dere 02.05.2022. I den presenterte vi våre foreløpige vurderinger og konklusjoner. Dere har kommentert innholdet i den foreløpige rapporten innen fristen 14.06.2022. Dere hadde ingen innsigelser til den foreløpige rapporten.

2 Sakkyndig vurdering

2.1 Rettslige krav

Før kommunen eller fylkeskommunen fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp, skal det foreligge en sakkyndig vurdering av om barnet har særlige behov for spesialpedagogisk hjelp, jf. barnehageloven § 34.

I den sakkyndige vurderingen skal det utredes og tas standpunkt til blant annet:

- a) om det foreligger sen utvikling og lærevansker hos barnet
- b) realistiske mål for barnets utvikling og læring
- c) om barnets behov kan avhjelpes innenfor det ordinære barnehagetilbudet
- d) hvilken type hjelp og organisering som vil bidra til barnets utvikling og læring
- e) hvilket omfang av spesialpedagogisk hjelp som er nødvendig, og hvilken kompetanse de som gir hjelpen bør ha

2.1.1 Utarbeider PPT sakkyndige vurderinger om spesialpedagogisk hjelp i de tilfellene hvor barnehageloven krever det?

PPT skal sørge for at det blir utarbeidet sakkyndige vurderinger, jf. barnehageloven § 34. PPT må utarbeide sakkyndig vurdering i alle tilfeller der dere mottar henvendelser om barn som kan ha rett til spesialpedagogisk hjelp, jf. barnehageloven § 33 jf. § 31. Den sakkyndige vurderingen er en forutsetning for at kommunen skal kunne vurdere om et barn har rett til spesialpedagogisk hjelp, og dere må derfor utarbeide en sakkyndig vurdering selv om dere mener at barnet ikke har behov for spesialpedagogisk hjelp.

Observasjoner

RefLex er besvart av barnehagemyndigheten i Nordreisa kommune og PPT for Nord-Troms. PPT opplyser i RefLex at de utarbeider sakkyndige vurderinger i de tilfellene hvor barnehageloven krever det.

Vi har mottatt 3 sakkyndige vurderinger for barnehageåret 2021/2022 og «Rutiner for spesialpedagogisk hjelp, tilpassa opplæring og spesialundervisning ved barnehage og grunnskole i Nordreisa kommune» som viser at PPT utarbeider sakkyndige vurderinger for de barna som er henvis til PPT. I alle intervjuene fremkommer det at PPT utarbeider sakkyndige vurderinger i de tilfellene det blir sendt henvisning.

Vurderinger

Både informantene og svarene i RefLex er samstemte om at Nordreisa kommune har rutiner for å utarbeide sakkyndige vurderinger.

Konklusjon

Vi vurderer kravet som oppfylt.

2.1.2 Får barnet anledning til å gi uttrykk for sin mening når PPT utarbeider sakkyndig vurdering?

Barnet skal få anledning til å gi uttrykk for sin mening om behovet for spesialpedagogisk hjelp, jf. barnehageloven § 32, jf. §§ 31 og 33 og barnekonvensjonen artikkel 12.

Observasjoner

I RefLex opplyser PPT at de har samtaler med barna. Vi ser i de sakkyndige vurderingene at PPT bruker observasjoner og lek med barna for å få fram barnets mening.

Barnets stemme er også et eget punkt i malen for sakkyndig vurderingene.

Vi har vurdert tre sakkyndige vurderinger, ingen av disse har et eget punkt om barnets stemme. Vi kan heller ikke se at det er gjort samtaler med barna, men det er gjort flere observasjoner av barna. En av informantene forteller at barnet ble hørt når PPT observerte det.

Vurderinger

PPT har i sine sakkyndige vurderinger redegjort for at de har observert og samtalt med barna. Vi kan også se at foreldrene har uttalt seg på barnets vegne i alle sakkyndige vurderinger. I en sakkyndig vurdering kommer det fram at PPT flere ganger har vært i barnehagen og observert barnet. I tillegg er det referert fra samtale mellom barnet og ansatt i PPT.

Konklusjon

Vi vurderer kravet som oppfylt.

2.1.3 Får foreldrene uttale seg når PPT utreder og vurderer behovet for spesialpedagogisk hjelp?

Foreldrene må få uttale seg når dere utreder og vurderer behovet for spesialpedagogisk hjelp, jf. barnehageloven § 32.

Observasjoner

PPT skriver i RefLex at de hører foreldrene. Foreldrene er alltid med på inntakssamtalene sammen med PPT og barnehagen. I tillegg har foreldrene og PPT egne samtaler ved behov. I de pedagogiske rapportene vi har fått er det et avsnitt om foreldrene, men dette avsnittet er lite eller ikke utfyllt. Alle informantene mener at foreldrene får uttale seg. Kommunen bruker ulike tolketjenester dersom det er behov for dette.

Vurderinger

Vi ser i de tre sakkyndig vurderingene at PPT har med foreldrenes tanker/meninger om sitt barn. Dette gjelder spesielt i forhold til barnets utfordringer. I kommunens rutinebeskrivelse står det at foreldrene kan uttale seg når PPT utreder og vurderer behovet for spesialpedagogiske hjelp. Dette ser vi at kommunen gjør i praksis. Foreldrene får en foreløpig sakkyndig rapport og PPT, barnehagen og foreldrene har en samtale før den endelige rapporten blir ferdigstilt.

Konklusjon

Vi vurderer kravet som oppfylt.

2.1.4 Legger PPT stor vekt på barnets og foreldrenes syn i sin tilråding om spesialpedagogisk hjelp?

Barnet skal få anledning til å gi uttrykk for sin mening om behovet for spesialpedagogisk hjelp, jf. barnehageloven § 32, jf. §§ 31 og 33, jf. barnekonvensjonen artikkel 12.

Foreldre må få uttale seg når dere utreder og vurderer behovet for spesialpedagogisk hjelp. Barnets og foreldrenes syn skal tillegges stor vekt når dere utarbeider den sakkyndige vurderingen, jf. barnehageloven § 32.

Observasjoner

I PPT sin egenvurdering i RefLex opplyser dere at foreldrene blir innkalt til møte før utredningen starter og underveis ved behov. I kommunens sakkyndige vurderinger er det et punkt om barnets og foreldrenes informasjon /synspunktene. Informantene legger vekt på at foreldrene er med på oppstartsamtalene og at de blir hørt. De mener også at foreldrenes syn er med i de sakkyndige vurderingene, og at barnet blir hørt gjennom foreldrene sine vurderinger og PPT sine observasjoner av barnet.

Vurderinger

De tre sakkyndige vurderingene vi har fått tilsendt, har alle et avsnitt om foreldrenes uttalelse om barnet, men PPT har ikke skriftliggjort hverken vurdering eller vektlegging av foreldrenes syn. Vi kan heller ikke se at barnets stemme er vektlagt. Dere skal legge stor vekt på barnas og foreldrenes syn når dere foretar sakkyndig vurderinger. Den sakkyndig vurderinger skal vise hvordan dere har vektlagt barnas og foreldrenes syn, og dere skal ha faglige begrunnelser for å vektlegge andre momenter enn barnas og foreldrenes syn. Hensynet til barnets beste må også inngå i den sakkyndige vurderingen.

Konklusjon

Vi vurderer kravet som ikke oppfylt.

2.1.5 Opplyser PPT saken så godt som mulig før de utarbeider sakkyndige vurderinger?

Saken skal være så godt opplyst som mulig før dere utarbeider sakkyndige vurderinger, jf. forvaltningsloven § 17. Dere skal foreta en helhetlig utredning og bruke ulike kilder og metoder i utredningsarbeidet. Dere har plikt til å innhente alle opplysninger som trengs før dere gjør den sakkyndige vurderingen. Dersom dere ikke har tilstrekkelig fagkompetanse i en sak, må dere hente inn nødvendig kompetanse fra andre.

Observasjoner

I PPT sin egenvurdering opplyser dere at PPT vurderer og innhenter flere opplysninger dersom dette er nødvendig. PPT gjør også egne undersøkelser ved behov. I dokumentet «Rutiner for spesialpedagogisk hjelp, tilpassa opplæring og spesialundervisning ved barnehage og grunnskole i Nordreisa kommune» er det opplyst at henvisningen må utarbeides i samarbeid mellom pedagogisk ledere og foreldre, samt de som har sitt virke i forhold til barnet. Pedagogisk rapport, kartlegginger og resultater av disse skal medfølge henvisningen. Dette er vedlagt i alle sakene. Informantene forteller også at de har god godtakt med PPT gjennom saksbehandlingstiden.

Vurderinger

Vi kan se i henvisningene og de pedagogiske rapportene at PPT får utfyllende informasjon om barnet. Barnehagen legger kartleggingene «Alle med» og «Tras» ved henvisningene. Vi ser i alle de sakkyndige vurderingene at PPT har vært i barnehagen og observert barnet, i flere tilfeller mer enn en gang. Vi kan ikke se at PPT har brukt tolk i noen av sine møter med barna som er tospråklige. Kartlegging av tospråklige barn kan være vanskelig når ingen av kartleggingene foregår på barnets morsmål. PPT har hatt

samtaler med foreldrene slik at de har fått informasjon om barnets utvikling fra dem. PPT har også hatt samtaler med barna under observasjonene de har gjort i barnehagen.

Konklusjon

Vi vurderer kravet som oppfylt.

2.1.6 Utarbeider PPT sakkyndige vurderinger så snart som mulig?

Kommunen skal forberede og avgjøre saker om spesialpedagogisk hjelp så snart som mulig, jf. forvaltningsloven § 11 a. Siden sakkyndige vurderinger en del av saksforberedelsen må dere utarbeide den sakkyndige vurderingen så snart som mulig. Kapasitetsmessige utfordringer som oppstår gjentatte ganger, eller som er av lengre varighet, vil ikke være en gyldig grunn til at det tar lang tid å utrede saken. Det kan ikke innføres venteliste for utredning av barns behov for spesialpedagogisk hjelp. Dette vil stride mot det enkelte barnets rett til spesialpedagogisk hjelp.

Observasjoner

I PPT sin egenvurdering opplyser PPT at barnehagebarn er prioritert ved inntak og fordeles først ved inntaksmøter. PPT skriver at de er usikre på hva som er lang saksbehandlingstid. I de tre sakene vi har lagt til grunn i tilsynet, er saksbehandlingstiden fra henvisning til sakkyndig vurdering er ferdig 6 måneder, 2 måneder og 3 måneder. Informantene opplevde at saksbehandlingstiden kunne være noe lang.

Vurderinger

Kommunen har inntil 6 måneder saksbehandlingstid fra henvisning til sakkyndig vurdering er ferdig. Barnehageloven setter ingen eksplisitte tidsfrister for PP-tjenestens behandling av saker om spesialpedagogisk hjelp, men vi legger til grunn at dette må skje i løpet av rimelig tid. Saksbehandlingen skal være forsvarlig. Dette må suppleres med forvaltningslovens regler. Disse gjelder for hele prosessen; fra mistanke om at barnet har behov for spesialpedagogisk hjelp og til enkeltvedtaket er fattet. PP-tjenesten er et ledd i utredningen av saken. I vurderingen av hva som er for lang saksbehandlingstid, vil barnets behov for å få avklart sine behov og rettigheter så raskt som mulig, føre til at for eksempel en total saksbehandlingstid på over tre måneder kan være for lang tid.

Konklusjon

Vi vurderer kravet som ikke oppfylt.

2.1.7 Gjør PPT rede for og tar stilling til om det foreligger sen utvikling og lærevansker hos barnet?

Barnehageloven § 34 angir en ikke uttømmende liste over hva dere må ta stilling til i den sakkyndige vurderingen. Dere må ta stilling til hvilke særlige vansker og behov barnet har, og om det foreligger sen utvikling og lærevansker hos barnet.

Observasjoner

I PPT sin egenvurdering opplyser dere at PPT undersøker om det foreligger sen utvikling og lærevansker. I kommunes mal for sakkyndig vurdering, er det under «resultat av

utredningen», et punkt om sen utvikling og lærevansker. Vurdering av barnets utvikling og lærevansker kommer ikke fram som et eget punkt i noen av de sakkyndige vurderingene. I de sakkyndige vurderingene redegjør PPT for barnets vansker som f.eks. forsinket språkutvikling, utviklingsforstyrrelser og forsinket og mangelfull språkutvikling.

Vurderinger

I alle de tre sakkyndige vurderingene opplyser PPT om barnets vansker. Vurdering av barnets utvikling og lærevansker, kommer ikke fram som et eget punkt i noen av de sakkyndige vurderingene. Det gjør det uoversiktlig, både for foreldrene og de som skal fatte vedtak. Vi vurderer at de tre sakkyndig vurderingene gjør rede for og tar stilling til om det foreligger sen utvikling og lærevansker hos barnet selv om det kan fremstå som noe uoversiktlig.

Konklusjon

Vi vurderer kravet som oppfylt.

2.1.8 Gjør PPT rede for og tar stilling til realistiske mål for barnets utvikling og læring?

For å kunne anbefale hvilket tilbud barnet trenger, må dere få frem barnets utviklingsmuligheter og læringspotensial. Dere må gjøre rede for realistiske mål for barnets utvikling og læring jf. barnehageloven § 34.

Observasjoner

I PPT sin egenvurdering opplyser dere at PPT gjør rede for og tar stilling til realistiske mål for barnets utvikling og læring. Barnets realistiske mål er også et eget avsnitt i malen for sakkyndig vurdering. Alle de tre sakkyndige vurderingene inneholder et avsnitt om realistiske mål for barnets utvikling og læring.

Vurderinger

I alle de tre sakkyndige vurderingene er det et avsnitt med overskriften «Realistiske mål for barns utvikling og læring». De sakkyndige vurderingene inneholder en beskrivelse av barnets realistiske mål som f.eks. at barnets skal kunne kommunisere via tale på en måte slik at det blir forstått, eller at barnet skal kunne mestre og bli mest mulig selvstendig.

Konklusjon

Vi vurderer kravet som oppfylt.

2.1.9 Gjør PPT rede for og tar stilling til om barnets behov kan avhjelpes innenfor det ordinære barnehagetilbudet, dersom barnet går i barnehage?

For barn som går i barnehage, må dere også vurdere om barnehagen har nødvendige ressurser og kompetanse til å avhjelpe barnets behov innenfor det ordinære barnehagetilbudet, jf. barnehageloven § 34. Barnets beste skal være et grunnleggende hensyn, jf. barnekonvensjonen artikkel 3.1.

Observasjoner

I PPT sin egen vurdering opplyser dere at PPT gjør rede for og tar stilling til om barnets behov kan avhjelpest innenfor det ordinære barnehagetilbudet. I kommunes mal for sakkyndig vurdering, er det under resultat av utredningen, et punkt om barnets behov kan avhjelpest innenfor det ordinære barnehagetilbudet. I de tre sakkyndig vurderingene er det i alle et avsnitt om barnets behov kan avhjelpest innenfor det ordinære barnehagetilbudet. Alle tre vurderingene opplyser om at barnet trenger hjelp utover det ordinære barnehagetilbudet.

Vurderinger

For barn som går i barnehage, skal PPT vurdere om barnets barnehage har nødvendige ressurser og kompetanse til å avhjelpest barnets behov innenfor det ordinære barnehagetilbudet. Det er barnets omgivelser i barnehagen og det pedagogiske tilbudet barnet mottar, som skal vurderes. Forhold som andel barnehagelærere, voksentetthet og sykefravær kan være relevant i vurderingen. Vi vurderer at PPT ikke gjør rede for om barnets behov kan avhjelpest innenfor det ordinære barnehagetilbudet. I de tre sakkyndige vurderingene blir det konkludert med at barnet har rett på spesialpedagogisk hjelp, at det kan ha utbytte i å være i barnehage eller at barnet har behov for individuell tilrettelagte tiltak. Vi finner ikke vurderinger av om barnets barnehage har nødvendige ressurser og kompetanse til å avhjelpest barnets behov innenfor det ordinære barnehagetilbudet.

Konklusjon

Vi vurderer kravet som ikke oppfylt.

2.1.10 Gjør PPT rede for og tar stilling til type hjelp og organisering som kan bidra til barnets utvikling og læring?

Det må komme frem om dere anbefaler hjelp i barnehagegruppen, i mindre grupper eller èn til èn i større eller mindre grad av tiden, og dere må tidfeste hvor mye av tiden som skal gå med i de forskjellige former for hjelp jf. barnehageloven § 34. Barnets beste skal være et grunnleggende hensyn jf. barnekonvensjonen artikkel 3.1

Observasjoner

I PPT sin egen vurdering opplyser dere at PPT gjør rede for og tar stilling til hvilken type hjelp og organisering som vil bidra til barnets utvikling og læring. I malen for sakkyndig vurdering er det under overskriften «*behov for/og organisering av spesialpedagogisk hjelp*» følgende punkter: hvilken type hjelp og organisering vil bidra til barnets utvikling og læring og hvilket omfang av spesialpedagogisk hjelp som er nødvendig, og hvilke kompetanser de som gir hjelpen bør ha.

Vurderingen

Nordreisa kommune har oversendt tre sakkyndige vurderinger som gjelder for inneværende barnehageår. Disse tre gir alle gode opplysninger om organisering av den spesialpedagogiske hjelpen for det enkelte barnet. De uttrykker at hjelpen skal gis en til en, i bolker eller fordelt utover hele uke. De sakkyndige vurderingene vil gi både foreldre, barnehagen og den som utøver den spesialpedagogiske hjelpen et godt verktøy for arbeidet med den spesialpedagogiske hjelpen barnet skal ha.

Konklusjon

Vi vurderer kravet som oppfylt.

2.1.11 Gjør PPT rede for og tar stilling til hvilket omfang av spesialpedagogisk hjelp som er nødvendig, og hvilken kompetanse de som gir hjelpen, bør ha?

Det skal komme frem hvor mange timer per år eller uke spesialpedagogisk hjelp dere anbefaler. Hvilken kompetanse dere anbefaler at de som gir hjelpen skal ha, må også komme frem av den sakkyndige vurderingen jf. barnehageloven § 34. Barnets beste skal være et grunnleggende hensyn jf. barnekonvensjonen artikkel 3.1.

Observasjoner

I PPT sin egenvurdering opplyser dere at PPT gjør rede for og tar stilling til hvilket omfang av spesialpedagogisk hjelp som er nødvendig, og hvilken kompetanse de som gir hjelpen, bør ha. I malen for sakkyndig vurderinger er det under overskriften «behov for/og organisering av spesialpedagogisk hjelp» følgende punkter: hvilken type hjelp og organisering vil bidra til barnets utvikling og læring, hvilket omfang av spesialpedagogisk hjelp er nødvendig og hvilken kompetanse de bør ha de som gir hjelpen. Alle sakkyndige vurderinger vi har mottatt har med årstimer og uketimer og opplyser også hvilken kompetanse utøver skal ha.

Vurderinger

Alle de tre sakkyndige vurderingene har med årstimer og uketimer og opplyser hvilken kompetanse utøver skal ha. Kompetansen PPT anbefaler er barnehagelærer, førskolepedagog og spesialpedagog.

Konklusjon

Vi vurderer kravet som oppfylt.

2.1.12 Vurderer PPT hva som er barnets beste når de utarbeider sakkyndige vurderinger?

Den sakkyndige vurderingen må inneholde en vurdering av barnets beste, jf. barnekonvensjonen artikkel 3.1. Barnets beste er et grunnleggende hensyn ved alle handlinger som berører barn, og det skal mye til for å sette det til side. Barnets syn på den spesialpedagogiske hjelpen er svært viktig når dere vurderer hva som er til barnets beste. Dere må foreta en helhetlig vurdering av barnets situasjon hvor barnets behov for utvikling og læring må avveies mot andre behov, for eksempel deltakelse i fellesskapet og hvile. I denne vurderingen må ulike momenter vektet opp mot hverandre, slik at en kan trekke ut av vurderingen hva som veier tyngst. Dette må begrunnes særskilt, og må vises blant annet gjennom at hensynet er vektet opp mot andre hensyn.

Observasjoner

I PPT sin egenvurdering opplyser dere at PPT tar stilling til barnets beste, men at dere prøver å bli mer bevisst slik at dere alltid skriver det inn i rapporten. I kommunes mal for sakkyndig vurdering er det under oppsummering et punkt om barnets beste. Ingen av de tre sakkyndige vurderingene har et eget avsnitt med overskrift «barnets beste», eller bruker begrepet «barnets beste».

Vurderinger

Selv om PPT ikke bruker begrepet «barnets beste» i de sakkyndige vurderingene, så ser vi at PPT likevel vurderer hva som skal til for at barnet får det best mulig i barnehagen. Det gjøres vurderinger om både når og hvordan barna skal gjennomføre aktivitetene. I de sakkyndige vurderingene er det et eget avsnitt «Forslag til tiltak». Her ser vi blant annet et eksempel der PPT skriver at i lek/språkgruppene som barnet er med på, bør ha korte stunder med voksenledet aktiviteter i stedet for kun aktiviteter styrt av barna.

Konklusjon

Vi vurderer kravet som oppfylt.

3 Vedtak om spesialpedagogisk hjelp

3.1 Rettslige krav

Kommunen må sørge for å fatte vedtak om spesialpedagogisk hjelp som oppfyller kravene i barnehageloven.

Vedtaket skal inneholde hva hjelpen skal gå ut på, hvor lenge hjelpen skal vare, hvilket timeomfang hjelpen skal ha, hvordan hjelpen skal organiseres, hvilken kompetanse de som gir hjelpen skal ha og tilbud om forelderådgivning, jf. barnehageloven § 35 andre ledd.

3.2 Våre observasjoner, vurderinger og konklusjoner

3.2.1 Kan foreldrene melde behov om spesialpedagogisk hjelp for barnet når som helst gjennom året?

Formålet med spesialpedagogisk hjelp er at barn skal få hjelp og støtte så tidlig som mulig, jf. barnehageloven § 31 andre ledd. Dette betyr at foreldre har rett til å melde behov for spesialpedagogisk hjelp når som helst, jf. barnehageloven § 31 første ledd. Kommunen kan ikke vente med å henvise barn til Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT) eller ha faste perioder i året for henvisning.

Observasjoner

I RefLex svarer kommunen ja på dette spørsmålet. Vi har fått tilsendt «Rutiner for spesialpedagogisk hjelp, tilpassa opplæring og spesialundervisning ved barnehage og grunnskole i Nordreisa kommune» og henvisningsskjema til PPT Nord-Troms. Rutinene til Nordreisa kommune inneholder informasjon om henvisning til PPT. Her er det informasjon om PPT, samtykke fra foreldrene, styrers plikter til å opplyse foreldrene om at foreldrene kan på eget initiativ henvise til PPT uten underskrift fra styrer og hva henvisningen skal inneholde. På kommunens hjemmeside er det under PP-tjenesten i Nordreisa, informasjon om rutiner før henvisning til PPT. Her opplyses det at det kan henvises til PPT hele året. På kommunen hjemmeside er det informasjon om spesialpedagogisk hjelp på 14 ulike språk.

Vurderinger

Vi ser i rutinene til Nordreisa kommune og på kommunens hjemmeside at foreldrene kan melde behov om spesialpedagogisk hjelp når som helst gjennom året. Dette ble også bekreftet gjennom intervjuene.

Konklusjon

Vi vurderer kravet som oppfylt.

3.2.2 Innhentes det samtykke fra foreldrene før PPT utarbeider sakkyndig vurdering?

Før det blir utarbeidet en sakkyndig vurdering skal det innhentes samtykke fra barnets foreldre, jf. barnehageloven § 32 første ledd.

Observasjoner

Kommunen svarer ja i RefLex på spørsmålet om samtykke. I kommunens «Rutiner for spesialpedagogisk hjelp» er det under avsnittet «Henvising til PPT», et eget avsnitt om samtykke. I kommunens henvisningsskjema skal forelder samtykke til henvisningen. Vi har fått to henvisninger til PPT og begge disse inneholder samtykke fra foreldrene.

Vurderinger

Kommunen har gode rutiner for samtykke fra foreldrene. Når den foreløpige sakkyndige vurderingen er ferdig, innkalles foreldre til møte med barnehagen og PPT. På møte gir PPT informasjon om den foreløpige sakkyndig vurderingen. Dette gir foreldre og barnehage mulighet til å komme med innspill og være med på hva den endelige sakkyndig vurderingen skal inneholde. Rutinene er også kjent av informantene.

Konklusjon

Vi vurderer kravet som oppfylt.

3.2.3 Får foreldrene mulighet til å uttale seg om innholdet i sakkyndig vurdering før det fattes vedtak om spesialpedagogisk hjelp?

Foreldrene har rett til å gjøre seg kjent med innholdet i den sakkyndige vurderingen og til å uttale seg før det treffes vedtak, jf. barnehageloven § 32 første ledd andre setning.

Observasjoner

Kommunen svarer ja i RefLex og redegjør for rutinen for oppsummeringsmøte der PPT går gjennom vurderingen sammen med foreldrene og barnehagen. I kommunens «Rutiner for spesialpedagogisk hjelp» er det foreldrene som søker om spesialpedagogisk hjelp. Vi har fått tre aktuelle saker og i alle disse er det foreldrene som søker. Etter at de sakkyndige vurderingene er ferdig fra PPT, er det møte mellom PPT, barnehagen og foreldrene hvor det er gjennomgang av den sakkyndige vurderingen. Ved behov bruker kommunen tolk på møtene mellom foreldre, barnehagen og PPT.

Vurderinger

I de tre aktuelle sakene og i kommunens rutiner ser vi at foreldrene får uttale seg. Kommunen har rutiner for at foreldrene gjennom søknaden samtykker. Alle informantene forteller om gode rutiner for samarbeid med foreldrene. Kommunen legger til rette for

bruk av tolk der det er behov for dette, noe som er med på å sikre at foreldrene både forstår den sakkyndige vurderingen og kan gi tilbakemelding på den.

Konklusjon

Vi vurderer kravet som oppfylt.

3.2.4 Innhenter kommunen samtykke fra foreldre før kommunen fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp?

Foreldre må samtykke til at det fattes vedtak, jf. barnehageloven § 32 første ledd. Foreldrene kan samtykke til sakkyndig vurdering og vedtak om spesialpedagogisk hjelp samtidig, men dersom de bare har bedt om en sakkyndig vurdering, må det innhentes særskilt samtykke før det fattes vedtak.

Observasjoner

Kommunen svarer i RefLex at de innhenter samtykket fra foreldrene før kommunen fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp. I kommunens «Rutiner for spesialpedagogisk hjelp» er det foreldrene som søker om spesialpedagogisk hjelp og gjennom dette gir sitt samtykke. I kommunens rutiner står det: «Før kommunen fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp, kreves det samtykke fra begge foreldrene».

Vurderinger

Det er foreldrene som skriver søknad om spesialpedagogisk hjelp. Denne søknaden er underskrevet av begge foreldrene og oppfattes som et samtykke. Alle informantene opplever at foreldrene gir sitt samtykke gjennom sin søknad om spesialpedagogisk hjelp. Kommunen har god dialog med foreldrene i søknadsprosessen og foreldrene er delaktig ved at de aktivt søker om den spesialpedagogiske hjelpen.

Konklusjon

Vi vurderer kravet som oppfylt.

3.2.5 Sørger kommunen for at saken er tilstrekkelig opplyst før den fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp?

Saken må være tilstrekkelig opplyst før det fattes vedtak, jf. forvaltningsloven § 17. Før kommunen kan fatte vedtak om spesialpedagogisk hjelp, må det foreligge en sakkyndig vurdering, jf. barnehageloven § 34 første ledd. Den sakkyndige vurderingen skal inngå i kommunens grunnlag for å behandle saken. Dersom utredningen eller anbefalingen i den sakkyndige vurderingen er mangelfull, eller kommunen mangler andre opplysninger i saken, må man be PPT eller andre om supplerende opplysninger før en fatter vedtak. Den sakkyndige vurderingen må være så klar og tydelig at det fremgår hvilken hjelp barnet trenger. Kommunen kan ikke fatte vedtak dersom den sakkyndige vurderingen er mangelfull.

Observasjoner

I RefLex svarer kommunen ja på spørsmålet. De redegjør for at de utarbeider nye vedtak hvert år på bakgrunn av de sakkyndige vurderingene og årsrapportene. Vi har fått tilsendt dokumentasjon som omhandler saksgangen knyttet til tre barn. Informantene redegjorde for gode samarbeidsrutiner mellom barnehageansatte, utøver av den spesialpedagogiske hjelpen, barnehageadministrasjonen og PPT. De opplyste også at PPT

kunne komme flere ganger i barnehagen under arbeidet med den sakkyndige vurderingen. Det kommer frem av de sakkyndige vurderingene at utredningene er basert på innhentede opplysninger, samtaler, observasjoner og testing. Lovkravet om at det skal foreligge sakkyndig vurdering før kommunen treffer vedtak er oppfylt i alle sakene vi har fått fremlagt.

Vurderinger

Det følger av forvaltningsloven § 17 at saken skal være godt nok opplyst som mulig før kommunen treffer vedtak. Dette betyr at kommunen må vurdere om den har tilstrekkelig grunnlag for å kunne treffe vedtaket. Denne informasjonen kan være opplysninger i henvisningen, pedagogisk rapport og årsrapport fra barnehagen, opplysninger fra foreldrene, dokumentasjon fra andre faginstanser og sakkyndig vurdering fra PPT. Det bør komme frem tydelig av vedtaket hvilke kilder kommunen har lagt til grunn for vedtaket. Lovkravet i barnehageloven § 34 om at det skal foreligge sakkyndig vurdering før kommunen treffer vedtak er oppfylt i alle sakene vi har fått fremlagt. I intervju opplyses det i tillegg at kommunen har de opplysninger den trenger for å kunne fatte vedtak om spesialpedagogisk hjelp.

I barnehageloven § 34 er det satt som et absolutt vilkår at det skal foreligge sakkyndig vurdering før kommunen kan treffe vedtak. Kommunen må med andre ord vurdere om PPT har foretatt en god nok vurdering knyttet til lovkravene i barnehageloven § 34 a-e. Dersom kommunen trenger ytterligere opplysninger må den innhente dette. Det står ingenting i barnehageloven om hvor lang periode den sakkyndige vurderingen kan gjelde.

Vi kan ikke se at kommunen gjør nye vurderinger eller ber om ytterligere opplysninger, tross at de sakkyndige vurderingene er skrevet for flere år siden. I et barnehagebarns liv vil en tre år gammel sakkyndig vurdering kunne være både urealistisk og ikke gi barnet den rette vurderingen. Når det heller ikke står noe i vedtaket om at det er innhentet nye opplysninger som f. eks årsrapport, tester, IOP eller uttalelser fra barnehage, er risikoen stor for at vedtaket bygger på mangelfull informasjon.

Vi har mottatt tre sakkyndige vurderinger. En av disse gjelder for tre barnehageår, et annet seks måneder og den siste omhandler ett barnehageår. Vedtakene fra kommunen er for et år av gangen. På generelt grunnlag bør ikke en sakkyndig vurdering gå over flere år dersom man kan forvente endringer i løpet av perioden. Foreldrene kan riktignok be om en ny sakkyndig vurdering dersom det inntreffer endringer, og kommunen kan også ta dette opp av eget tiltak bl.a. basert på opplysninger i årsrapporten. I praksis vil ofte kommunen følge PPT sin anbefaling, noe som kan bety at vedtaket er basert på opplysninger som ligger langt tilbake i tid. Det foreligger sakkyndige vurderinger i alle sakene det er truffet vedtak, og alle vurderingene gjelder en periode som senere blir videreført i vedtaket.

Konklusjon

Vi vurderer kravet som ikke oppfylt.

3.2.6 Fatter kommunen vedtak i alle saker der PPT har gjennomført en sakkyndig vurdering?

Kommunen har ansvar for å fatte vedtak om spesialpedagogisk hjelp, uavhengig om kommunen innvilger spesialpedagogisk hjelp eller ikke, jf. barnehageloven § 35 første ledd. Dersom et vedtak avviker fra den sakkyndige vurderingen, må kommunen begrunne hvorfor den ikke følger anbefalingen, jf. barnehageloven § 35 første ledd. Begrunnelsen må vise hvordan barnet likevel vil få nødvendig hjelp slik at barnets vansker og utfordringer blir avhjulpet.

Observasjoner

I RefLex svarer kommunen ja på spørsmålet, og redegjør for at alle de sakkyndige vurderingene har ført til vedtak om spesialpedagogisk hjelp. Kommunen viser til rutiner for spesialpedagogiske hjelp. Et av punktene i rutinene er at den sakkyndige vurderingen konkluderer med rett/eller ikke rett til spesialpedagogisk hjelp.

Vurderinger

Vi har ikke mottatt noen informasjon eller dokumentasjon som viser at kommunen har fattet vedtak som ikke samsvarer med sakkyndig vurdering, og vi kan derfor ikke besvare om regelverket er oppfylt.

3.2.7 Inneholder vedtak om spesialpedagogisk hjelp informasjon om hva hjelpen skal gå ut på?

Det skal framkomme tydelig i vedtaket hva den spesialpedagogiske hjelpen skal inneholde, jf. barnehageloven § 35 bokstav a. Foreldrene skal utfra vedtaket forstå hvilken hjelp barnet skal få. Hvis det går klart fram av den sakkyndige vurderingen hva som er anbefalt, kan vedtaket vise til denne vurderingen.

Observasjoner

I RefLex svarer kommunen ja på spørsmålet. De redegjør for at vedtaket skal inneholde begrunnelse, ressursomfang, varighet, tilbud om foreldrerådgivning, organisering, kompetansebehov og klagerett. I tillegg skal vedtaket baseres på gyldig sakkyndig vurdering. Dette er også det som står i kommunes rutiner for spesialpedagogisk hjelp. Vi har fått opplyst at kommunen bruker Utdanningsdirektoratet mal for vedtak om spesialpedagogisk hjelp. Vi har tre vedtak fra kommunen. I de tre vedtakene viser Nordreisa kommune til søknad og de sakkyndige vurderingene.

Vurderinger

Alle de tre vedtakene inneholder hvilken hjelp barnets skal ha. I vedtakene gir kommunen en vurdering og i denne gir de en redegjørelse for hva hjelpen skal gå ut på. Eksempel på dette er å utvikle talespråk for å bli forstått, lære og utfordres til å delta i samhandling og rollelek med jevnaldrende og tilrettelegging for daglige småøkter med språkstimulering og lekegrupper. I et annet vedtak beskrives tiltakene både at barnet skal få hjelpen alle dagene, de skal ivareta barnets utvikling og tilhørighet til barnegruppa. Disse tre vedtakene viser at kommunen har brukt PPT sin sakkyndige vurdering og barnets behov for spesialpedagogisk hjelp. Vedtakene vurderes ut fra barnets behov og barnehagens organisering.

Konklusjon

Vi vurderer kravet som oppfylt.

3.2.8 Inneholder vedtak om spesialpedagogisk hjelp informasjon om hvor lenge hjelpen skal vare?

Det skal komme tydelig fram i vedtaket om hvor lenge den spesialpedagogiske hjelpen skal vare, jf. barnehageloven § 35 bokstav b. Vedtakets varighet skal fremgå direkte av vedtaket.

Observasjoner

I RefLex svarer kommunen ja på spørsmålet. Vi har fått fremlagt tre vedtak. I vedtakene viser kommunen til søknadene fra foreldrene og de sakkyndige vurderingene. De sakkyndige vurderingene er ikke vedlagt vedtakene. Alle tre vedtakene er for barnehageåret 2021/2022.

Vurderinger

Vedtaket om spesialpedagogisk hjelp må inneholde informasjon om hvor lenge hjelpen skal vare. Alle tre vedtakene er tidsbestemt for barnehageåret 2021/2022. For ansatte i sektoren vil dette være forståelig, men for foreldrene kan det være hensiktsmessig og tidfeste vedtaket med dato fra til dato slutt.

Konklusjon

Vi vurderer kravet som oppfylt.

3.2.9 Inneholder vedtak om spesialpedagogisk hjelp informasjon om hvilket timeomfang hjelpen skal ha?

Det skal komme tydelig fram i vedtaket om hvilket timeomfang den spesialpedagogiske hjelpen skal ha, jf. barnehageloven § 35 bokstav c. Omfanget av tilbudet bør være fastsatt i antall timer per år eller uke. I vedtaket bør det fremgå hvor stor andel av disse timene barnet har rett til direkte hjelp.

Observasjoner

I RefLex svarer kommune ja på spørsmålet. I de tre vedtakene vi har fått tilsendt, inneholder alle tre timeomfanget hjelpen skal ha. To av vedtakene opplyser om antall timer per uke og antall årstimer. Et av vedtakene opplyser om timetall, og at de må settes av tid til planlegging, utarbeidelse av materiell, samarbeid og veiledning. Alle informantene var innforstått med at antall timer i vedtaket var knyttet direkte opp mot hjelp til barnet.

Vurderinger

Alle vedtakene inneholder timer per uke og årstimer. Det framgår ikke i noen av vedtakene om alle timene skal brukes til direkte hjelp til barnet. Det kan oppstå usikkerhet om hvor mye av tiden som skal brukes til direkte hjelp, planlegging og evaluering, veiledning og forelderrådgivning.

Det kommer fram i Prop.103 L (2015 – 2016, s. 70) at det i vedtaket bør fremgå hvor stor andel av disse timene barnet har rett til direkte hjelp. For foreldre er det av stor betydning å få vite omfanget av tilbudet barnet deres skal få.

Konklusjon

Vi vurderer kravet som ikke oppfylt.

3.2.10 Inneholder vedtak om spesialpedagogisk hjelp informasjon om hvordan hjelpen skal organiseres?

Det skal komme tydelig fram i vedtaket om hvordan den spesialpedagogiske hjelpen skal organiseres, jf. barnehageloven § 35 bokstav d. Dette innebærer at det skal fremgå hvor og hvordan hjelpen skal gis.

Observasjoner

I RefLex svarer kommunen ja på spørsmålet. De viser til rutinen for spesialpedagogisk hjelp hvor det står «Vedtaket skal inneholde begrunnelsen for vedtaket, ressursomfang, varighet, tilbud om foreldrerådgivning, organisering, kompetansebehov og klagerett. Vedtak om spesialpedagogisk hjelp skal baseres på gyldig sakkyndig vurdering». I de tre vedtakene vi har fått tilsendt, har alle med et avsnitt om organisering.

Vurderinger

I to av sakene vi har fått tilsendt inneholder disse en redegjørelse om hvordan hjelpen skal organiseres. Disse tar utgangspunkt i barnets behov og PPT sin anbefaling. I det tredje vedtaket vises det til PPT sin anbefaling og at den spesialpedagogiske hjelpen i utgangpunktet bør gis i en liten gruppe og senere med voksenstøtte på avdelingen. Det tredje vedtaket gir ikke nok informasjon om hvordan hjelpen skal organiseres. Selv om et av vedtakene ikke inneholder nok informasjon viser kommunen i de to andre vedtakene god forståelse for hva som skal være med under punktet organisering.

Konklusjon

Vi vurderer kravet som oppfylt.

3.2.11 Inneholder vedtaket om spesialpedagogisk hjelp informasjon om hvilken kompetanse de som gir hjelpen skal ha?

Det skal komme tydelig fram i vedtaket hvilken kompetanse den som gir den spesialpedagogiske hjelpen skal ha, jf. barnehageloven § 35 bokstav e.

Observasjoner

I RefLex svarer kommunen ja på dette spørsmålet. I de tre vedtakene oppgir kommunen at hjelpen skal gis av førskolelærerpedagog med god kompetanse på språk, spesialpedagog, og barnehagelærer med god kompetanse på språk.

Vurderinger

Det må komme tydelig fram av vedtaket hvilken kompetanse som kreves av de som skal gi hjelpen. I to av vedtakene er stilt krav om at utøver skal ha kompetanse på barnehagelærernivå og et på spesialpedagog.

Spesialpedagogisk hjelp skal som hovedregel gis av en person med formell pedagogisk kompetanse.

Konklusjon

Vi vurderer kravet som oppfylt.

3.2.12 Inneholder vedtak om spesialpedagogisk hjelp tilbud om foreldrerådgivning?

Vedtaket skal inneholde tilbud om foreldreveiledning, jf. barnehageloven § 35 bokstav f. Kommunen må angi i vedtaket hvordan tilbudet om rådgivning skal gjennomføres, og hvor mye tid som er satt av. Dette kommer i tillegg til ressurser og tid som settes av for å dekke barnets behov for spesialpedagogisk hjelp.

Observasjoner

I RefLex svarer kommune ja på spørsmålet. De opplyser at i vedtak som er fattet etter 2022 blir dette gjort. Kommunen redegjør videre for sine spesialpedagogiske rutiner hvor de sier at vedtaket skal inneholde tilbud om foreldrerådgivning. I det første vedtak står det ingenting om foreldreveiledning, i det andre vedtaket står det at foreldrene kan ta kontakt med personalet i barnehagen om de ønsker foreldreveiledning og i det tredje vedtaket står det at det skal gis tilbud om veiledning. Informantene oppfatter vedtakene som noe uklare når det gjelder foreldreveiledning.

Vurderinger

Det er ikke opplyst i vedtakene om hvor mye tid som er satt av til foreldrerådgivning, heller ikke hvordan og når rådgivningen skal gjennomføres. Et av vedtakene inneholder tilbud om foreldrerådgivning, men har mangler ved at det ikke presiseres hvordan og når rådgivningen skal gjennomføres, hvem som har ansvaret og skal ta initiativ eller hvor mye tid som skal settes av til dette. Informantene opplyste at foreldrerådgivning ble gitt i varierende grad og at vedtakene ikke gir foreldrene god nok informasjon om hva de har krav på.

Konklusjon

Vi vurderer kravet som ikke oppfylt.

3.2.13 Begrunner kommunen vedtak som ikke samsvarer med den sakkyndige vurderingen?

Dersom et vedtak avviker fra den sakkyndige vurderingen, må kommunen begrunne hvorfor den ikke følger anbefalingen, jf. barnehageloven § 35 første ledd. Begrunnelsen må vise hvordan barnet likevel vil få nødvendig hjelp slik at barnets vansker og utfordringer blir avhjulpet.

Observasjoner

I RefLex svarer kommunen ja på spørsmålet. De vedtakene kommunen har hatt de siste årene er i tråd med sakkyndig vurdering. Vi har ikke fått vedtak der vedtak avviker fra anbefalingen i den sakkyndig vurdering.

Vurderinger

Når vi sammenligner vedtak og sakkyndig vurderinger, ser vi at vedtakene ikke avviker fra sakkyndig vurderinger. Vi har ikke mottatt annen informasjon eller dokumentasjon

som viser at kommunen har fattet vedtak som ikke samsvarer med sakkyndig vurdering, vi kan derfor ikke besvare om regelverket er oppfylt.

3.2.14 Tar kommunen stilling til hva som er barnets beste når den fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp?

Det må gå fram av vedtaket hva som er barnets beste, jf. barnekonvensjonen artikkel 3. Barnets beste er et grunnleggende hensyn ved alle handlinger som berører barn, og det skal mye til for å sette det til side. Kommunen må ta stilling til hva som er barnets beste når den fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp, og vurderingen må komme frem av vedtaket. Barnets syn på den spesialpedagogiske hjelpen er svært viktig når en vurderer hva som er til barnets beste. Kommunen må foreta en helhetlig vurdering av barnets situasjon hvor barnets behov for utvikling og læring må avveies mot andre behov, for eksempel deltakelse i fellesskapet og hvile.

Observasjoner

I RefLex svarer kommunen ja på spørsmålet, men sier i kommentaren at det er variabelt om de tar stilling til hva som er barnets beste i vedtakene. De skriver at de har vedtak med barnets beste vurdering, men har også vedtak uten barnets beste vurdering. Videre skriver de at de har forbedringspotensial. I de tre vedtakene er ikke barns beste tatt med som overskrift eller eget avsnitt. Et av vedtakene sier at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn. Det er på noen områder gjort en barns beste vurdering i de sakkyndige vurderingene, men dette kommer ikke like godt fram i vedtakene.

Vurderinger

Det er ikke krav om at kommunen bruker betegnelsen «barnets beste» i vedtaket. En forutsetning for å se om det er gjort vurdering av barnets beste, er at kommunen i tilstrekkelig grad har begrunnet vurderingene sine. I to av vedtakene vi har undersøkt kan vi ikke se at kommunen har gjort en helhetlig vurdering av barnets situasjon hvor barnets behov for utvikling og læring avveies mot andre behov, f.eks. deltakelse i fellesskapet, uteaktiviteter og hvile. Kommunen må vurdere hva som er barnets beste når den fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp, og vurderingen må komme frem av vedtaket. Barnets syn på den spesialpedagogiske hjelpen er svært viktig når kommunen skal vurdere hva som er til barnets beste.

Konklusjoner

Vi vurderer kravet som ikke oppfylt.

3.3.15 Inneholder vedtaket informasjon om klageadgang, klagefrist, klageinstans, informasjon om at klagen skal sendes til kommunen og informasjon om retten til å se sakens dokumenter?

Vedtakene må informere om klageadgang, klagefrist, klageinstans, og om klagen skal sendes til kommunen, samt retten til å se sakens dokumenter, jf. forvaltningsloven § 27 tredje ledd.

Observasjoner

I RefLex svarer kommunen ja på dette spørsmålet. Alle vedtakene har et avsnitt om klageadgang. I vedtakene har kommunen informert om klageadgang, klagefrist, klageinstans og retten til å se sakens dokumenter. Kommunen opplyser også om retten til å klage på gjennomføringen av den spesialpedagogiske hjelpen.

Vurderinger

Kommune har i alle sine vedtak med informasjon om klageadgang, klagefrist, klageinstans og at klagen skal sendes til kommunen og retten til å se sakens dokumenter.

Konklusjon

Vi vurderer kravet som oppfylt.

3.2.15 Fatter kommunen vedtak om spesialpedagogisk hjelp så snart som mulig når PPT har utarbeidet sakkyndig vurdering, og med oppstartsdato ut fra barnets behov?

Det skal fattes vedtak uten ugrunnet opphold når kommunen har all dokumentasjon som trengs for å fatte vedtak, jf. barnehageloven § 31, jf. forvaltningsloven § 11a. Kommunen kan ikke vente med å igangsette vedtak om spesialpedagogisk hjelp.

Observasjoner

I RefLex svarer kommunen ja på dette spørsmålet. Kommunen fatter vedtak hele året. I de tre vedtakene vi har fått av kommunen, er tiden fra sakkyndig vurdering er datert til dato på vedtakene henholdsvis 10 dager, 1 måned og 14 dager og 3 måneder og 8 dager.

Vurderinger

Kommunen må fatte vedtak så snart som mulig, det vil si fatte vedtak så snart den har all dokumentasjon den trenger, jf. barnehageloven § 31, jf. forvaltningsloven § 11a. Saksbehandlingstiden i de tre sakene vi har fått fra kommunen er fra 10 dager til 3 måneder og 8 dager. Dette vurderer vi å ikke være i samsvar med kravet om at vedtaket skal fattes uten ugrunnet opphold.

Konklusjon

Vi vurderer kravet som ikke oppfylt.

4 Gjennomføring av spesialpedagogisk hjelp

4.1 Rettslige krav

Kommunen har plikt til å oppfylle retten til spesialpedagogisk hjelp jf. barnehageloven § 31 fjerde ledd, og det er kommunen som har ansvaret for at barn som har rett til spesialpedagogisk hjelp, faktisk mottar den hjelpen som er fastsatt i vedtaket.

4.2 Våre observasjoner, vurderinger og konklusjoner

4.2.1 Igangsetter kommunen den spesialpedagogiske hjelpen ved vedtaksdato eller fra den datoen vedtaket fastsetter?

Kommunen skal gi den spesialpedagogiske hjelpen fra vedtaksdato eller fra det tidspunktet vedtaket fastsetter, jf. barnehageloven § 31. Kommunens økonomi kan ikke styre tidspunktet for når et barn får oppfylt retten til spesialpedagogisk hjelp. Dersom en ikke har personale med nødvendig kompetanse, må kommunen skaffe kompetanse fra andre

Observasjoner

I RefLex svarer kommunen ja på dette spørsmålet. I kommunens rutiner for spesialpedagogisk hjelp er det ikke gitt opplysninger om når den spesialpedagogiske hjelpen skal starte etter at et vedtak er fattet. Alle informantene var samstemte i at den spesialpedagogiske hjelpen ble igangsatt umiddelbart etter at vedtaket var gjort.

Vurderinger

Vi vurderer at kommunen igangsetter tiltakene umiddelbart etter at vedtakene er fattet. Kommunen har både ressurser og rutiner for at barna skal få den spesialpedagogiske hjelpen fra vedtaket er ferdig.

Konklusjoner

Vi vurderer kravet som oppfylt.

4.2.2 Får barnet den hjelpen det har rett på i henhold til vedtaket (innhold, varighet, omfang, organisering og kompetanse)?

Hjelpen skal bli gjennomført i henhold til vedtaket, jf. barnehageloven § 34 fjerde ledd, jf. barnehageloven § 31. Hjelpen skal bli gitt med innholdet, varigheten, omfanget, organiseringen og kompetansen som er fastsatt i vedtaket.

Observasjoner

I RefLex svarer kommunen ja på spørsmålet. De redegjør for sine rutiner for spesialpedagogisk hjelp. I rutinen har kommunen ulike tema med overskrifter. Dette gjelder henvisning til PPT, sakkyndig vurdering fra PPT, søknad om spesialpedagogisk hjelp i barnehage, melding om vedtak, prosedyrer for utarbeidelse av IOP, rapportering og oppfølging. Alle informantene opplevde at barna fikk den spesialpedagogiske hjelpen de skulle ha. I kommunes rutiner er det prosedyrer for utarbeidelse av IOP og rapportering. Ingen av disse inneholder noe angående fravær hos den som utfører den spesialpedagogiske hjelpen.

Vurderinger

Vi vurderer at Nordreisa kommune gir barnet den hjelpen de har rett på i henhold til vedtaket. Kommunen har en egen ansatt som gjennomfører den spesialpedagogiske hjelpen i barnehagene. Kommunene har av den grunn oversikt når utøver er i barnehagen. I rutinebeskrivelsen står det at utøver skal skrive rapport om gjennomføringen av den spesialpedagogiske hjelpen. Dette ser vi av dokumentasjon blir gjennomført.

Konklusjon

Vi vurderer kravet som oppfylt.

4.2.3 Får assistenter som bidrar i gjennomføringen av spesialpedagogisk hjelp, nødvendig veiledning av kompetent personell?

Dersom assistenter bidrar i gjennomføringen av spesialpedagogisk hjelp, må de få nødvendig veiledning, ut fra utdanning og arbeidserfaring.

Observasjoner

I RefLex svarer kommunen ja på dette spørsmålet. Kommunen har ingen vedtak på assistentressurs til å gjennomføre den spesialpedagogiske hjelpen.

Vurderinger

Kommunen har ingen vedtak på assistentressurs til å gjennomføre den spesialpedagogiske hjelpen.

Konklusjon

Det ikke er assistenter som gjennomfører den spesialpedagogiske hjelpen, og vi kan ikke vurdere spørsmålet.

4.2.4 Blir spesialpedagogisk hjelp gjennomført slik at barnets beste er ivaretatt?

Ved gjennomføringen av spesialpedagogisk hjelp må kommunen ivareta hensynet til barnets beste og så langt som mulig gjennomføre hjelpen tilpasset barnets situasjon, jf. barnehageloven § 3 fjerde ledd, jf. barnekonvensjonen artikkel 3 og 12. Tiltakene må bli innrettet med utgangspunkt i hva barnet trenger, for eksempel ut fra barnets behov for hvile, ønske om å ha med en bestemt leke eller deltakelse i en favorittaktivitet.

Observasjoner

I RefLex svarer kommunen ja på dette spørsmålet. Kommunen har utarbeidet rutinebeskrivelsen «rutiner for spesialpedagogisk hjelp, tilpasset opplæring og spesialundervisning ved barnehage og grunnskole i Nordreisa kommune». Det står ikke noe i denne rutinebeskrivelsen om at spesialpedagogiske hjelpen må gjennomføres slik at barnets beste er ivaretatt. Det kom frem i intervjuene at spesialpedagogen reiser ut i barnehagen og utøver hjelpen. Det har vært tilnærmet ingen fravær av spesialpedagogen så alle timene er utført iht. vedtaket. Ingen av informantene bruker begrepet barns beste vurderinger, men i intervjuene blir det gitt eksempler på aktiviteter og bruk av IOP der en gjør barnets beste vurderinger i det daglige arbeidet.

Vurderinger

Vi har fått fremlagt dokumentasjon som viser at lovkravet om at det skal skrives en årsrapport som beskriver gjennomføringen av den spesialpedagogiske hjelpen er oppfylt. Vi ser av innholdet i rapporten at selv om man ikke har brukt begrepet barnets beste, så fremgår det at dette er blitt gjort i forbindelse med utøvelsen av hjelpen. Det er ikke brukt begrepet barnets beste i rapporten, men vi fikk gjennom intervjuene eksempler på barns beste vurderinger. Kommunen mangler rutiner på hvordan de skal følge opp

vedtakene om spesialpedagogisk hjelp. Kommunen har ikke redegjort for hvordan de vil ivareta barnets beste f.eks. ved fravær av den som utøver spesialpedagogiske hjelpen. Barns beste vurderinger er ikke tydelig i kommunens rutiner, men vi erfarer at dette blir gjort i arbeidet med barna, kommunikasjon med foreldrene og det videre arbeidet med å gi barna et best mulig tilbud.

Konklusjon

Vi vurderer kravet som oppfylt.

4.2.5 Følger kommunen opp at den som gir hjelpen, utarbeider en årlig rapport om hjelpen barnet har mottatt og en vurdering av barnets utvikling?

Den som gir hjelpen, skal én gang i året utarbeide en oversikt over den spesialpedagogiske hjelpen barnet har fått og gjøre en vurdering av denne, jf. barnehageloven § 32 tredje ledd. Det er den som gir hjelpen og som har den løpende kontakten med barnet, som har ansvaret for å utarbeide rapporten. Kommunen har det overordnede ansvaret for at det blir utarbeidet en årsrapport for alle barn med vedtak om spesialpedagogisk hjelp.

Observasjoner

I RefLex svarer kommune ja på dette spørsmålet. I kommunens rutiner og årshjul er dette beskrevet med hvem som skal skrive årsrapporten og tidsfrist for rapporten. Vi har fått rapport for ett av de tre barna som går i barnehage i dag. For de to andre barna vil rapporteringen skje våren 2022. Informantene gav oss tydelige tilbakemelding på at årsrapporteringen ble gjort i henhold til rutinene i kommunen.

Vurderinger

I kommunens rutiner er det beskrevet hvem som skriver årsrapporten og når det skal leveres. I Nordreisa kommune er det den som gir spesialpedagogisk hjelp som skriver årsrapporten.

Konklusjon

Vi vurderer kravet oppfylt.

4.2.6 Sørger kommunen for at barnet henvises på nytt til PPT dersom behovene endrer seg?

Hvis kommunen i løpet av perioden vedtaket gjelder for, vurderer at barnets behov for spesialpedagogisk hjelp er endret, skal man be om en ny sakkyndig vurdering, jf. barnehageloven § 34. Tilsvarende må kommunen be om en ny sakkyndig vurdering hvis perioden vurderingen gjaldt for er utløpt, og en skal fatte nytt vedtak om spesialpedagogisk hjelp. Hvis hjelpen ikke har fungert, skal barnet henvises til PPT på nytt så snart dette er avdekket, jf. barnehageloven §§ 34 og 33. Det kreves et nytt samtykke fra foreldrene før ny sakkyndig vurdering.

Observasjoner

I RefLex svarer kommune ja på dette spørsmålet, og de svarer at de fatter nytt vedtak på bakgrunn av sakkyndig vurdering og årsrapport. De viser til rutiner for spesialpedagogisk hjelp og redegjør for at de skriver nytt vedtak på bakgrunn av den

sakkyndige vurderingen og evalueringen/årsrapporten. Kommunen har en ansvarsgruppe for det enkelte barn med spesialpedagogisk hjelp, hvor styrer, pedagogisk leder, den som utøver den spesialpedagogiske hjelpen og foresatte deltar. Styrer er leder i ansvarsgruppen og innkaller jevnlig til møter gjennom hele barnehageåret. Informantene hadde oversikt og redegjorde for at kommunens rutiner ivaretok barn som hadde spesialpedagogisk hjelp og behov for videre oppfølging.

Vurderinger

Kommunen har rutiner for at barn med spesialpedagogisk hjelp henvises til PPT dersom behovene endrer seg. De har rutiner for årsrapporteringen og ansvarsgruppemøter. Dette gjør at kommunen kan følge opp barn som har spesialpedagogisk hjelp i samarbeid med foreldrene.

Konklusjon

Vi vurderer kravet oppfylt.

5 Våre pålegg

5.1 Pålegg om retting

I kapitlene ovenfor har vi konstatert at dere ikke oppfyller regelverket på alle områder. Vi pålegger dere å rette opp følgende, jf. kommuneloven § 30-4:

Nordreisa kommune må sørge for at det blir utarbeidet en sakkyndig vurdering av om barnet har særlige behov for spesialpedagogisk hjelp før den gjør vedtak om spesialpedagogisk hjelp, jf. barnehageloven §§ 34 jf. 31.

Det innebærer at kommunen må:

- må legge stor vekt på barnets og foreldrenes syn i sin tilrådning om spesialpedagogisk hjelp
- må utarbeide sakkyndig vurderinger så snart som mulig
- må gjøre rede for og ta stilling til om barnets behov kan avhjelpes innenfor det ordinære barnehagetilbudet, dersom barnet går i barnehage

Nordreisa kommune må sørge for å fatte vedtak om spesialpedagogisk hjelp som oppfyller kravene i barnehageloven kapittel VII og saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven, jf. barnehageloven §§ 31 og 35.

Det innebærer at kommunen må:

- sørge for at saken er tilstrekkelig opplyst før den fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp
- fatte vedtak om spesialpedagogisk hjelp med informasjon om hvilket timeomfang hjelpen skal ha
- fatte vedtak om spesialpedagogisk hjelp med tilbud om foreldrerådgivning
- ta stilling til hva som er barnets beste når den fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp
- fatte vedtak om spesialpedagogisk hjelp så snart som mulig når PPT har utarbeidet sakkyndig vurdering, og med oppstartsdato ut fra barnets behov

5.2 Oppfølging av påleggene

Dere skal iverksette tiltak for å rette brudd på regelverket umiddelbart. Når påleggene er rettet, skal dere erklære at retting er gjennomført og redegjøre for hvordan dere har rettet.

Fristen er 01.10.2022. Vi vil ikke avslutte tilsynet før dere gjennom erklæringen og redegjørelsen har vist at påleggene er rettet.

6 Dere har rett til å klage

Tilsynsrapporten er et enkeltvedtak etter forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav b. Dere kan klage på enkeltvedtaket.

Hvis dere klager, må dere gjøre det innen tre uker. Fristen gjelder fra beskjed om brevet har kommet frem til dere, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Dere sender klagen til oss. Vi har muligheten til å omgjøre vedtaket. Hvis vi ikke er enig med dere, sender vi klagen til Utdanningsdirektoratet som avgjør saken.

I forvaltningsloven § 32 kan dere se hvordan dere skal utforme klagen.

Dere kan be om at vi ikke setter i verk vedtaket før klagefristen er ute, eller klagen er endelig avgjort av Utdanningsdirektoratet, jf. forvaltningsloven § 42.

Dere er part i saken og har rett til innsyn i sakens dokumenter, jf. forvaltningsloven § 18.

Anita Jonassen
tilsynsleder

Harald Johansen
tilsynsmedarbeider